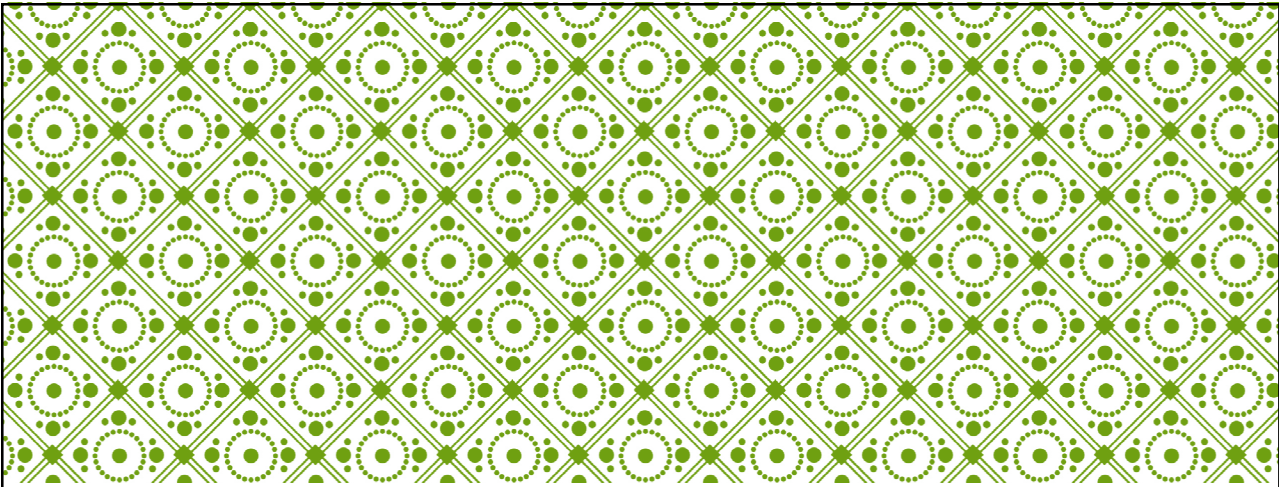

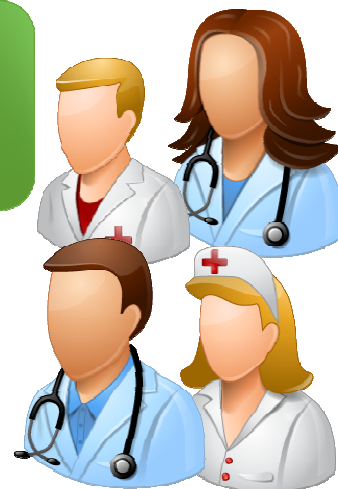

SPREMNOST STUDENATA MEDICINSKIH NAUKA U SRBIJI ZA INTERPROFESIONALNO OBRAZOVANJE: NEKADA I SADA

*Prof. dr sc. med.
Dragana Milutinović*

UVOD

Danas postoje implicitna očekivanja da će studenti medicinskih nauka efikasno raditi zajedno kao članovi tima unutar zdravstvenog sistema.

PREPREKE INTERPROFESIONALNOG TIMSKOG RADA

1. Različite obrazovne kvalifikacije članova tima
2. Različit status određene zdravstvene discipline
3. Konfliktni odnosi moći koji proizlaze iz kulturoloških razlika
4. Nejasne uloge i odgovornosti zaposlenih
5. Različita organizaciona struktura ustanova zdravstvene i socijalne zaštite.

Saradnja i timski rad su pod uticajem stavova zdravstvenih radnika o vlastitoj profesiji, ali i o profesiji drugih članova unutar zdravstvenog tima.

FORMIRANJE STAVOVA

Stavovi se formiraju na različite načine i mogu se menjati tokom vremena, pod uticajem znanja i iskustva.

Teorija socijalnog identiteta Tajfela i saradnika je teorija o formiranju stavova koja bi mogla da objasni intra- i interprofesionalne interakcije između zdravstvenih radnika.

Socijalni identitet se definiše „kao deo subjektivnog doživljaja samog sebe koji se razvio na osnovu objektivnog pripadanja pojedinim socijalnim grupama“.

RAZVOJ PROFESIONALNOG IDENTITETA

- Podrazumeva proces socijalizacije kroz koji pripadnik grupe stiče određena znanja, veštine i vrednosti neophodne za određenu profesiju, uz obavezno usvajanje radne kulture grupe.
- **Profesionalni identitet dozvoljava studentima da misle, osećaju i da se ponašaju kao članovi njihove profesije.**
- Novije studije sugerišu da je svest o profesionalnom identitetu vrlo dobro oblikovana kod studenta medicinskih nauka još u toku obrazovanja, a verovatno je nastala pod uticajem reputacije koju njihova profesija ima u društvu i u različitim sredstvima informisanja ili podrške unutar porodice gde su rođaci ili porodični prijatelji pripadnici iste profesije.

STRATEGIJA INTERPROFESIONALNOG OBRAZOVANJA

PREPREKE ZA REALIZACIJU INTERPROFESIONALNOG OBRAZOVANJA (IPE)

Strukturalne i organizacione razlike kao što su:

- 1.razlika u trajanju i obimu studijskog programa za različite profile zdravstvenih radnika,
- 2.nedovoljna podrška obrazovane institucije,
- 3.geografska udaljenost,
- 4.iskustvo nastavnika i saradnika,
- 5.neusklađenost rasporeda časova,
- 6.primena različitih nastavnih metoda i metoda provere znanja.

**IAKO BROJNI FAKTORI UTIČU NA USPEŠNO SPROVOĐENJE OVE
OBRAZOVNE STRATEGIJE STAVOVI STUDENATA SU MEĐU
NAJZNAČAJNIJIM.**

STAVOVI STUDENATA

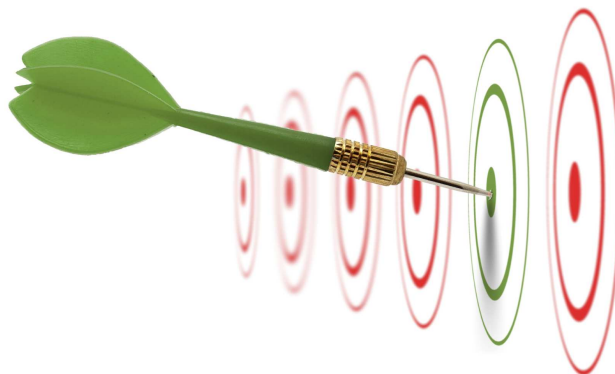

Stavovi studenata mogu biti bazirani na različitim faktorima:

- 1.godine života
- 2.pol
- 3.radno (prethodno) iskustvo

Od ključnog značaja za edukatore da se informišu o stavovima studenata prema interprofesionalnom učenju pre dizajniranja programa kako bi uzeli u obzir njihove vrednosne orijentacije i verovanja.

CILJ STUDIJE

METODOLOGIJA

Istraživanje je sprovedeno obliku studije preseka, anketiranjem studenata na Medicinskom fakultetu, Univerziteta u Novim Sadu.

Školske 2007./08. godine
N = 105 studenata

Studenti studijskog programa:
integriranih akademskih studija
medicine (n = 53)

Studenti osnovnih strukovnih i
akademskih studija zdravstvene
nege (n = 52).

Školska 2016./17. godina
N = 256

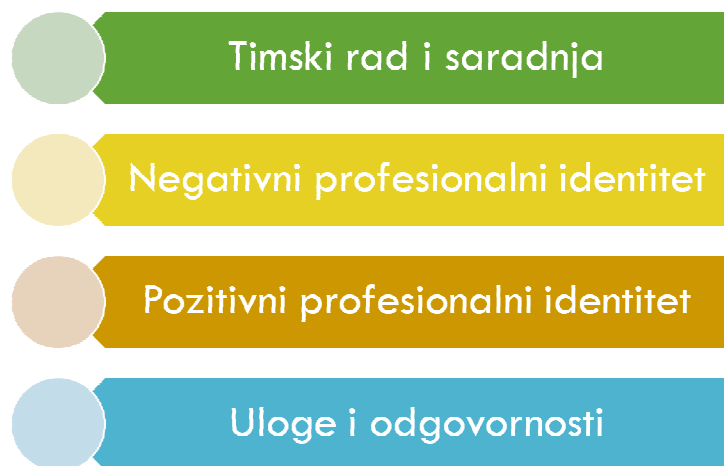
Studenti studijskog programa:
integriranih akademskih studija
medicine (n = 136)

Studenti osnovnih strukovnih i
akademskih studija zdravstvene
nege (n = 120).

INSTRUMENT ISTRAŽIVANJA

- Za procenu stavova studenata koristila se skala spremnosti za interprofesionalno učenje (**THE READINESS FOR INTERPROFESSIONAL LEARNING SCALE – RIPLS**).
- RIPL skala je sačinjena od devetnaest tvrdnji za čije se vrednovanje koristi petostepena Likertova skala.
- U originalnoj verziji skale (*Parsell i Bligh*) koja je nastala 1999. godine tvrdnje su grupisane u tri subskale.
- Međutim, novija verzija autora *McFadyena i saradnika* iz 2006. godine, sa četiri subskale se pokazala superiornijom.
- Psihometrijska validacija cele skale, određenih stavki unutar instrumenta i subskala u svim studijama, a u različitim govornim područjima (engleski, nemački, francuski) sprovedena je na velikom uzorku.

RIPLS: SUBSKALE

PREDAVANJE O INTERPROFESIONALNOM OBRAZOVANJU

STATISTIČKA OBRADA PODATAKA

Viši ukupni skor na RIPLS i njegovim subskalama ukazuje na pozitivne stavove i spremnost studenata za interprofesionalno učenje.

REZULTATI

POUZDANOST UPITNIKA

Kronbah alfa koeficijent kao mera pouzdanosti skale (2007/08)

Ceo upitnik iznosio = 0.85
Timski rad i saradnja = 0.87
Negativni profesionalni identitet = 0.82
Pozitivni profesionalni identitet = 0.84
Uloge i odgovornosti = 0.60

Kronbah alfa koeficijent kao mera pouzdanosti skale (2016/17)

Ceo upitnik iznosio = 0.90
Timski rad i saradnja = 0.88
Negativni profesionalni identitet = 0.76
Pozitivni profesionalni identitet = 0.83
Uloge i odgovornosti = 0.47

SOCIODEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE STUDENATA IZ 2008.

	N	%
Vrsta studija (AS = 23.8, SD 3.4)		
Medicina	53	50.5
Zdravstvena nega	52	49.5
Ukupno	105	100,0
Pol		
Muški	16	15,2
Ženski	89	84,8
Ukupno	105	100,0
Godina studije		
2. godina	52	49.5
3. godina	39	37.2
4. godina	14	13.3
Ukupno	105	100,0
Prethodno završena škola		
Gimnazija	35	33,3
Medicinska škola	70	66,7
Ukupno	105	100,0

SOCIODEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE STUDENATA IZ 2016.

	N	%
Vrsta studija (AS = 22.4, SD 2.1)		
Zdravstvena nega	136	53.1
Medicina	120	46.9
Ukupno	256	100.0
Pol		
Muški	72	28.1
Ženski	184	71.9
Ukupno	256	100.0
Godina studije		
2. godina	69	27.0
4. godina	51	19.9
5. godina	136	53.1
Ukupno	256	100.0
Prethodno završena škola		
Gimnazija	83	32.4
Medicinska škola	171	66.8
Druga škola	2	0.8
Ukupno	256	100.0

PROSEČAN SKOR NA RIPLS SUBSKALA (2008. GODINE)

	N	Min	Max	AS	SD
Timski rad i saradnja	105	18	45	37.7	5.2
Negativni identitet	105	6	15	11.2	2.3
Pozitivni identitet	105	8	20	16.3	2.8
Uloge i odgovornosti	105	3	15	9.2	2.3
RIPLS	105	46	90	74.4	9.4

PROSEČAN SKOR NA RIPLS SUBSKALA (2016. GODINE)

	N	Min	Max	AS	SD
Timski rad i saradnja	256	12	45	36.8	5.8
Negativni identitet	256	3	15	11.4	2.5
Pozitivni identitet	256	4	20	15.5	3.2
Uloge i odgovornosti	256	3	15	9.8	2.5
RIPLS	256	25	90	71.0	11.1

RIPLS – distribucija tvrdnji (2008)

U malim grupama koje uče da rade, studenti treba da razvijaju poverenje i međusobno poštovanje	2	5	4.5	0.6
Veštine timskog rada studenti svih studijskih programa medicinskih nauka treba da nauče pre diplomiranja	1	5	4.5	0.7

Uloga medicinskih sestara je uglavnom da obezbede podršku za doktore	1	5	3.2	1.4
Moram usvojiti mnogo više znanja i veština nego studenti drugog studijskog programa zdravstvenih nauka	1	5	2.7	1.1

RIPLS – distribucija tvrdnji (2016)

U malim grupama koje uče da rade, studenti treba da razvijaju poverenje i međusobno poštovanje	1	5	4.5	0.7
Veštine timskog rada studenti svih studijskih programa zdravstvenih nauka treba da nauče pre diplomiranja	1	5	4.4	0.9

Nisam siguran/a šta je i šta će biti moj profesionalni zadatak	1	5	3.5	1.2
Moram usvojiti mnogo više znanja i veština nego studenti drugog studijskog programa zdravstvenih nauka	1	5	2.5	1.2

Prosečan skor RIPLS subskala: razlika u odnosu na studijski program (2008.)

SUBSKALA	Obrazovni profil	N	AS	SD	95% Interval poverenja	
Timski rad i saradnja	Zdravstvena nega	52	39.0	4.4	0.591	4.504
	Medicina	53	36.5	5.7		
† (103) = 2.583, p = 0.011						
Negativni identitet	Zdravstvena nega	52	11.9	2.0	0.517	2.234
	Medicina	53	10.5	2.4		
† (103) = 3.177, p = 0.002						
Pozitivni identitet	Zdravstvena nega	52	17.4	2.4	1.217	3.212
	Medicina	53	15.1	2.7		
† (103) = 4.404, p = 0.000						
Uloge i odgovornosti	Zdravstvena nega	52	9.4	2.2	-0.417	1.339
	Medicina	53	9.0	2.3		
† (103) = 1.042, p > 0.05						
Ukupno RIPLS	Zdravstvena nega	52	77.7	8.2	3.190	10.007
	Medicina	53	71.1	9.3		
† (103) = 3.840, p = 0.000						

Prosečan skor RIPLS subskala: razlika u odnosu na studijski program (2016.)

SUBSKALA	Obrazovni profil	N	AS	SD	95% Interval poverenja	
Timski rad i saradnja	Zdravstvena nega	120	39.4	4.1	-6.129	-3.515
	Medicina	136	34.5	6.2		
					† (254) = -7.265, p = 0.000	
Negativni identitet	Zdravstvena nega	120	12.5	1.9	-2.541	-1.390
	Medicina	136	10.5	2.7		
					† (254) = -6.724, p = 0.000	
Pozitivni identitet	Zdravstvena nega	120	16.9	2.3	-3.470	-2.029
	Medicina	136	14.2	3.3		
					† (254) = -7.514, p = 0.000	
Uloge i odgovornosti	Zdravstvena nega	120	10.9	2.2	-2.658	-1.535
	Medicina	136	8.8	2.2		
					† (254) = -7.357, p = 0.000	
Ukupno RIPLS	Zdravstvena nega	120	76.6	7.6	-12.92461	-8.09995
	Medicina	136	66.1	11.3		
					† (254) = 8.582, p = 0.000	

ULOGE I ODGOVORNOSTI (2008)

		N	AD	SD
Zdravstvena nega	Uloga medicinskih sestara je uglavnom da obezbede podršku za doktore	52	3.8	1.2
	Nisam siguran/a šta će biti moj profesionalni zadatak	52	2.7	1.3
	Moram postići-usvojiti mnogo više znanja i veština nego studenti drugog odseka	52	2.8	1.0
Medicina	Uloga medicinskih sestara je uglavnom da obezbede podršku za doktore	53	2.6	1.2
	Nisam siguran/a šta će biti moj profesionalni zadatak	53	3.7	1.1
	Moram postići-usvojiti mnogo više znanja i veština nego studenti drugog odseka	53	2.5	1.1

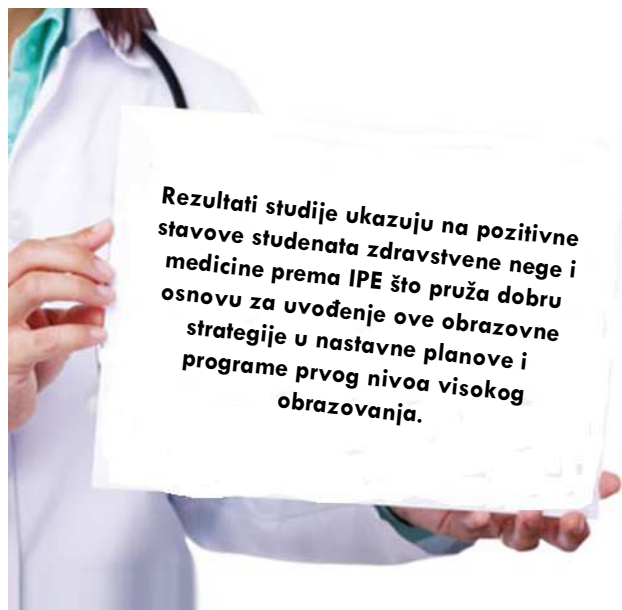
ULOGE I ODGOVORNOSTI (2016.)

		N	AD	SD
Zdravstvena nega	Uloga medicinskih sestara je uglavnom da obezbede podršku za doktore	120	4.1	1.1
	Nisam siguran/a šta će biti moj profesionalni zadatak	120	3.5	1.2
	Moram postići-usvojiti mnogo više znanja i veština nego studenti drugog odseka	120	3.2	1.0
Medicina	Uloga medicinskih sestara je uglavnom da obezbede podršku za doktore	136	3.2	1.0
	Nisam siguran/a šta će biti moj profesionalni zadatak	136	3.6	1.1
	Moram postići-usvojiti mnogo više znanja i veština nego studenti drugog odseka	136	2.0	1.0

SUBSKALA	Pol	N	AS	SD	95% Interval poverenja	
Timski rad i saradnja	Muški	72	34,8	7,4	-4.384	-1.273
	Ženski	184	37,6	4,8		
					† (254) = --3.581, p = 0.000	
Negativni identitet	Muški	72	10,5	3,1	-2.003	-0.656
	Ženski	184	11,8	2,2		
					† (254) = -3.887, p > 0.05	
Pozitivni identitet	Muški	72	14,1	3,9	-2.672	-0.962
	Ženski	184	15,9	2,7		
					† (254) = -4.184, p = 0.000	
Uloge i odgovornosti	Muški	72	8,9	2,6	-1.763	-0.417
	Ženski	184	10,1	2,4		
					† (254) = -3.191, p = 0.003	
Ukupno RIPLS	Muški	72	66,4	13,8	-9.32569	-3.45234
	Ženski	184	72,8	9,2		
					† (254) = -4.285, p = 0.000	

	Godina studija	N	AS	SD
Timski rad i saradnja	2 godina	52	39.1	4.2
	3 godina	39	37.3	4.3
	4 godina	14	33.7	8.1
p = 0.002				
Negativni identitet	2 godina	52	11.9	1.9
	3 godina	39	10.6	2.5
	4 godina	14	9.86	1.9
p = 0.002				
Pozitivni identitet	2 godina	52	17.3	2.3
	3 godina	39	15.2	2.2
	4 godina	14	14.8	4.0
p = 0.000				
Uloge i odgovornosti	2 godina	52	9.3	2.2
	3 godina	39	9.1	2.3
	4 godina	14	8.7	2.3
p = 0.714				
Ukupno RIPLS	2 godina	52	77.7	7.9
	3 godina	39	72.4	8.1
	4 godina	14	67.2	12.2
p = 0.000				

ZAKLJUČAK

HVALA NA PAŽNJI!

